

RENAȘTEREA

„Cel ce iubește pe
Dumnezeu să iu-
bească și pe fratele
său“.

I Ioan 4, 21.

Organul Episcopiei ortodoxe române a Vadului, Feleacului și Clujului

Redactor: Prot. A. FAUR

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Malinovski Nr. 18.

DUMINECA ORTODOXIEI*)

- Predică pentru discul presei ortodoxe -

Iubiți creștini,

Cu voia bunului Dumnezeu am petrecut prima săptămână din marele Post al Sfințelor Paști.

Pătrunse de marea însemnătate a acestei duminici, suferințele noastre se umple de încredere neclintită în biruința definitivă a învățurii Mântuitorului Hristos și prin El a Bisericii noastre dreptmăritoare. Căci e bine să știm că duminica aceasta, deși la aparență asemănătoare celorlalte duminici, pentru noi are totuși o însemnătate care o deosebește de toate celelalte praznice din decursul anului bisericesc.

Și iată pentru ce.

Cu mai bine de douăsprezece veacuri înainte, pe la anul 726 după nașterea Domnului, în părțile răsăritene ale stăpânirii romane s'a ivit o învățură nouă care tindea la scoaterea din biserică a icoanelor Mântuitorului Hristos, o Preacuratei Sale Maice și a tuturor sfinților pe care cu cinste îi prăznuim.

— Nu se cuvine să ne aplecăm în fața lor, ziceau răsăritenii vremii, și nici să le punem la loc de cinste în lăcașul Domnului, pentru că prin ele să calcă voia lui Dumnezeu care prin una din cele zece porunci ne-a învățat: „Să nu-ți faci chip cioplit și nici altă asemănare și să nu te închini lor și să nu le slujești lor“.

Unii ca acestia neputând să înțeleagă deosebirea care este între o icoană și un chip cioplit, au căzut în greșala de a socoti icoana asemenea idolilor și de aci au început lupta pentru scoaterea lor din bisericile și casele creștinilor. Ori cât s'au străduit oamenii luminați ai Bisericii să le arate greșala, să-i facă să înțeleagă că icoana este chipul unei ființe plăcute lui Dumnezeu, care a trăit pe

pământ, a luptat și a suferit în trup până a ajuns să-și încoroneze creștetul de sfințenie, deci icoana ne înfățișează chipul unei ființe vii, pe când idolul, chipul cioplit, n'are altă ființă de cât cea a materiei din care e compus, nu s'a ajuns la nici o înțelegere. La porunca unor împărați (Leon Isauricul și Constantin Copronim) icoanele au fost scoase din biserici, arse în piață, iar apărătorii lor supuși la cele mai grele umiliri și chinuri.

Lupta a fost dârză. Cum se vede, de o parte erau răsăritenii, în frunte cu marii împărați ai zilei, iar de altă parte dreptcredincioșii, în suflet doar cu convingerea că apăra o cauză sfântă și dreaptă. Și, Doamne, lungă le-a mai fost suferința. Dela 726 până la 843, când s'a încheiat acest capitol, au trecut 117 ani. În acest veac Biserica a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a apăra adevărul închinării sfințelor icoane.

După moartea lui Teofil, ultimul împărat răsărit, soția sa, împărăteasa Teodora, având gânduri bune față de icoane, a ascultat glasul celor mulți și a dat sprijinul pentru adunarea unui sinod în care să se restabilească învățătura cea dreptmăritoare.

Adunarea a fost deschisă de patriarhul Metodie în frumoasa catedrală a Sfintei Sofia din Constantinopol la anul 843. După ce sinodul a aprobat toate hotărârile celorlalte sinoade a toată lumea ținute mai înainte, a reșezat în cinstea cuvenită închinarea icoanelor, ca unele ce ne ajută să ne ridicăm cu mintea la persoanele sfinte ce sunt zugrăvite pe ele. Căci prin ele ne apropiem cu inima de chipul sfinților, cari au trăit cândva în trup, iar acum întru fericire petrec în ceruri.

Cu acest prilej s'a luat și hotărârea ca această aleasă biruință să se vestească an de an în fiecare biserică spre a ră-

mănea vie pomenirea de dreptate pe care bunul Dumnezeu o face tuturor drept credincioșilor săi, care știu să facă din adevăr o armă și din Biserică un scut.

Acum unsprezece veacuri, ziua aceasta a căzut la data de 11 Martie, fiind prima duminică din Postul Mare. Și de atunci până astăzi și de astăzi până la sfârșitul veacurilor ziua aceasta poartă numele de „Duminică Ortodoxie“, voind să ne aducă aminte tuturor de biruința cea dreaptă care s'a câștigat împotriva hulitorilor de cele sfinte.

Duminica Ortodoxiei, însemnând biruința definitivă a dreptei credințe, înseamnă și culmea hotărârilor sinodale cu privire la rătăcirile cari au căutat să știrbească din tezaurul sfânt al învățurii Bisericii creștine.

Ce a însemnat și ce însemnează de fapt această zi pentru Biserică, noi, oamenii veacului al XX-lea, aproape că nu ne dăm seama. Ea este o *piatră de hotar*, o întăritură care este mai puternică decât orice lucru ieșit din slăbănoagele mâini omenești. Duminica aceasta este crainicul care vestește cu grai de arhanghel peste veacuri *tăria* Bisericii și a întregii Sale învățături. O sută șaptesprezece ani dușmanii adevărului au răspândit în largul lumii otrava lor ucigătoare de suflet pentru că după aceasta soarele lor să apună pentru totdeauna și peste cioburile icoanelor sparte și peste mormintele sutelor de mucenici să răsară „Soarele dreptății“. Și acest Soare mereu va lumina pe bolta cerească a Bisericii și în sufletul milioanelor ei de fii, care vor ști să se adape de aici pentru a nu se mai poticni în fața nici unei alte încercări.

Iubiți creștini,

Pomenind și prăznuind cu cinste această zi, ne închinăm

cu toată cucernicia în fața bunului Părinte ceresc, care, deși în atâtea rânduri ne-a încercat, niciodată nu ne-a dat morții. Ne închinăm, deasemenea, în fața tuturor martirilor din lungul veac de luptă împotriva icoanelor, ca unii care au știut că „lupta cea bună au luptat, credința au păzit“ pentru ca noi, astăzi, să putem cinsti și pe mări într-o dreptate „pe Dumnezeu între sfinții Săi“. Și mereu așa vom face cu conștiința limpede că, cinstind bunele noastre orândueli, ne cinstim pe noi și pe înaintașii noștri.

Cu acest prilej mai adăugăm, că Biserica noastră dreptmăritoare rămâne și pe mai departe în ogașia veche a învățurii sale. Nu adaugă și nu schimbă nimic din ceea ce au hotărât sfințele soboare a toată lumea. Atentă la rostul ei, păstrează prin veacuri până'n veșnicie ceea ce a primit dela Duhul Sfânt, știind să-și scoată din ea ceea ce îi trebuie pentru a face față fiecărui veac și fiecărei trebuințe. Și în luptă cu valorile vremii își pune mereu înainte Duminica Ortodoxiei din care a făcut un semn de luptă și de biruință.

Ortodoxia s'a păstrat și se păstrează proaspătă pentru că reprezintă adevărul dumnezeesc pe pământ. Ea merge înainte, propovăduind „cu timp și fără timp“ voia lui Dumnezeu cel unul în ființă și întreit în fețe, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, iar noi, slujitorii și credincioșii ei, datori suntem a-i da ascultare și a o ajuta după slabele noastre puteri. Ascultând de glasul dumnezeescului Apostol Pavel, care zice „vai mie de nu voi binevesti“, binevestim oricând pe Domnul, dar mai ales îl binevestim astăzi, prin graiul și prin scrisul nostru, cu așteptarea ca această binevestire să meargă la inimă și să aducă rod.

Drept aceea, încunostiințăm acum pe toți bunii noștri credincioși că pentru a putea merge mai departe pe drumul binevestirii prin cuvântul vorbit și prin cel scris, avem neapărată lipsă de înțelegerea lor largă și de ajutorul lor nepre-

*) Aceasta predică se va citi în toate bisericile din Eparhie, din fața Altarului, în Duminica Ortodoxiei.

cupețit. Nu le cerem mult: doar *înțelegere*. Se va purta *astăzi* în toate bisericile din cuprinsul de Dumnezeu păzitei noastre Eparhii un disc special, „discul presei ortodoxe” din venitul căruia întâistătorii Bisericii vor face un fond care să poată acoperi cheltuelile de propagandă cu graiul viu și cu scrisul. Discul se va purta și la noi. Așezând, cu dărnice obolul nostru astăzi în acest disc, fiecare dintre noi se înșirue în rândul ajutărilor Bisericii Ortodoxe — una, sfântă, sobornicească și apostolească — așezată de Domnul nostru Iisus Hristos în slujba mântuirii sufletelor.

În una din parabolele Sale, Mântuitorul aseamănă Biserica cu un mărgăritar de preț. O, ce n'am da fiecare din noi să avem un asemenea mărgăritar! Cei dintâi creștini, l-au aflat în Biserică. Și pentru el au murit. Pentru acest mărgăritar s'au răsboit și creștinii veacului VIII-lea și jumătatea întâia a veacului al IX-lea, dându-ne pri-

lej să-i cinstim azi în Dumineca Ortodoxiei. Pentru ale putea reîmprospăta memoria, noi avem doar datoria de a ajuta Biserica în lucrarea Ei de vestire a Evangheliei.

Nevoiți-vă deci, dragii mei, a asculta această creștinească chemare, bineștiind că, după cuvântul învățăturii sfinte, cine dă lui își dă și cine face lui își face.

Un trup și un suflet fiind, una să ne fie vrerea și fapta în această zi de bucurie și de biruință creștină, iar Biserica nu va înceta să roage pe Dumnezeu păcii și al îndurărilor să fie cu voi cu toți în toate zilele vieții voastre. El va putea răsplăti din cereștile sale daruri fapta vrednică a fiecăruia din voi în așa fel, ca odată cu rodul cel duhovnicesc al casei voastre, să crească și cel din afară, care să vă pună la adăpost de orice grijă.

Domnul să binecuvinteze jertfa voastră și să v'o răsplătească însutit. Amin.

A. F.

cepția religioasă. Dar concepția materialist-dialectică este însușită de mase numai prin munca de ridicare a conștiinței prin răspândirea în straturile cele mai largi a cunoștințelor științifice și nicidecum prin stîrbiri aduse libertății de conștiință și libertății religioase.

În celebrul său articol „Despre atitudinea partidului muncitoresc față de religie”, marele Lenin reia ideea lui Engels care combate fără milă ideea pseudo-revoluționară privitor la așa zisa „interzicere” a religiei în societatea socialistă. Engels arată că o asemenea idee nu poate decât să dăuneze cauzei proletariatului deoarece ea pune pe primul plan deosebiri religioase în locul deosebirilor politice și abate atenția unor anumite straturi ale celor ce muncesc, dela problemele vitale ale luptei revoluționare de clasă.

De aceea Partidul nostru critică și sancționează cu asprime pe acei tovarăși lipsiți de vigilență politică, care s'au lăsat antrenări de elemente străine pe linia jignirii sentimentelor religioase ale credincioșilor, fără să vadă că în acest fel ei fac jocul dușmanului de clasă, dornic să abată pe oamenii muncii dela îndeplinirea sarcinilor mărețe ce le stau în față.

Aceasta nu înseamnă că Partidul clasei muncitoare poate rămâne indiferent față de diversele prejudecăți și vederi mistice pe care le-a cultivat în rândurile celor ce muncesc regimul burghezo-moșieresc. Dușmanul de clasă caută să utilizeze aceste prejudecăți pentru a desorganiza eforturile creatoare ale oamenilor muncii din țara noastră, cultivând fatalismul, pasivitatea, resemnarea în fața greutăților, în locul luptei pentru înlăturarea acestor din urmă și pentru câștigarea unei viți de bunăstare și cultură.

Membrii de Partid sunt datori să muncască neconținut pentru a elibera pe oamenii muncii de sub influența prejudecăților și a împiedica reacțiunea de a și răspândi otrava, folosind aceste prejudecăți.

Un rol deosebit de dăunător îl joacă în această privință diversele secte religioase, care ascund sub paravanul credinței religioase legă-

rile lor cu diverse oficine imperialiste de propagandă reacționară și de spionaj. Imbrăcând masca cuceririi, aceste secte propovăduesc zădărnicia tuturor eforturilor omenești. Scopul unei astfel de propagande este cât se poate de limpede.

O dăunătoare activitate politică cu caracter reacționar, o desfășoară atât în afara bisericii cât și de pe altar unui cleric catolic. Ce jintă are această activitate ne-a arătat-o recent procesul cardinalului Mindszenty, de care sunt strâns legați anumiți înalți clerici catolici — români și maghiari — din țara noastră. Mindszenty — acest slujitor credincios al Vaticanului și al serviciului de spionaj american — uneltea răsturnarea regimului democratic din Ungaria și nimicirea acestei țări. Este clar că niciun regim democratic nu putea admite o astfel de activitate criminală, care nu are nimic comun cu credința religioasă și nici cu sentimentele masei covârșitoare a credincioșilor.

Și în rândurile altor culte, aceiași oameni care au slujit cu credință toate regimurile și și-au dat binecuvântarea pentru sângeroasele crime comise de legionari și de antonescieni, folosesc în prezent calitatea lor de fețe bisericești pentru a ataca și ponegri puterea populară.

Aceasta este deasemenea o atitudine care nu poate fi tolerată.

Infierarea acestor dușmani ai poporului este datoria fiecărui cetățean, inclusiv a slujitorilor tuturor cultelor, loiali și cinstiți față de Republica Populară Română. Preoțimea dela noi are exemplul preoțimii ortodoxe din Uniunea Sovietică. Vizitele preoților români în U. R. S. S. și ale celor sovietici în România au spulberat de mult minciuna că în U. R. S. S. libertatea religioasă n'ar fi respectată. Tot cu prilejul acestor vizite, preoțimea din țara noastră a putut afla, cum în timpul Războiului de Apărare a Patriei Sovietice preoțimea ortodoxă rusă laolaltă cu poporul sovietic a sprijinit efortul militar al guvernului sovietic și al Partidului Comunist (bolșevic), efort ce s'a încoronat prin victoria asupra Germaniei hitleriste.

În chestiunea libertății religioase

În „Scânteia”, organul central al Partidului Muncitoresc Român, din 23 Febr. a. c. la pag. 3 a apărut un articol cu titlul de mai sus, din care reproducem partea finală.

„În Republica Populară Română cetățenii aparținând diferitelor culte se bucură de deplină libertate religioasă. Ei au lăcașurile lor de rugăciune, unde slujitorii cultelor oficiază în mod nestingherit slujbele religioase. Nici cel mai orbit dușman al Republicii noastre n'ar reuși să arate măcar un singur caz de împiedecare a exercitării cultelor religioase. Cultele au școli de diferite grade pentru pregătirea de slujitori

ai bisericii, inclusiv institute teologice superioare.

Un exemplu de respectare a libertății religioase îl constituie reveneria credincioșilor greco-catolici în sânul bisericii ortodoxe. Regimul de democrație populară, considerând că această problemă constituie o problemă de conștiință a fiecărui credincios, a dat puțință cetățenilor s'o rezolve în deplină libertate.

Desigur concepția științifică a materialismului dialectic și istoric asupra problemelor originii lumii, a originii vieții, a cauzelor diverselor fenomene ale naturii și ale societății este adânc deosebită de con-

FOILETON

Câteva însemnări

despre zugravii bisericilor românești în veacul al XVI—XIX-lea

de ȘTEFAN METEȘ

În Oltenia observăm, că în județele muntoase, unde sunt mai multe și importante mănăstiri, numărul zugravilor e mai mare, ca în județele sudice spre Dunăre, — evident și producția lor artistică.

În județul *Vâlcea*: Pe zugravul Efrem, în 1701, îl aflăm lucrând la schitul Petreni;⁶⁴⁾ la biserica din Călimănești, în 1711, zugravul Stoica Mitcuri;⁶⁵⁾ schitul Sărăcinești, ridicat cu cheltuiala a doi episcopi, a fost zugrăvit de meșterii Rafail, Teodor, Gheorghe și Preda;⁶⁶⁾ schitul Iezerul după Cheia e zugrăvit, în 1715, de Nicolae și Nicolae din Teiuș;⁶⁷⁾ biserica din Titireciu, la 1747, de egumenul Damaschin Cernavodeanul;⁶⁸⁾ la mănăstirea Cornet se notează la plos-

⁶⁴⁾ Revista *Lumina*, Râmnicul Vâlcei, 1943 no. 10 p. 30 și *Bul. Com. Mon. Istorice* 1935 p. 9.

⁶⁵⁾ Preot I. Popescu-Cilieni, *Biserici, târguri și sate din jud. Vâlcea*, Craiova, 1941, p. 26; bis. veche din Călimănești de zugravul Gheorghe fiul lui Stoica în 1816 și *Bul. Com. Mon. Istorice*, 1934 p. 44.

⁶⁶⁾ *Bul. Com. Mon. Istorice*, 1933 p. 67; astfel trebuie îndreptate cele spuse de mine în *Din istoria artei religioase*, p. 67.

⁶⁷⁾ *Bul. Com. Mon. Istorice*, 1933 p. 68.

⁶⁸⁾ Popescu-Cilieni, *o. c.* p. 65 n. 2. la schitul Titireciu avem și trei icoane: Sf. Nicolae din 1822 și Maica Domnului din 1839 de zugr. Ilie Teiușanul și Sf. Arhangheli din 1854 de zugr. Gheorghe. cf. *Arhivele Olteniei*, 1934, p. 133—134.

comedie: Irinarh zugrav, care desigur a lucrat aici, ca și cei numiți la 1761: zugravii Mihai, Radu Iordache;⁶¹⁾ biserica din Frasinet, în 1763, de ieromonahul Constantin și ucenicii săi Teodor și Enache;⁶²⁾ la mănăstirea Govora se păstrează o icoană frumoasă cu însemnarea: popa Dumitru zugrav 1775;⁶³⁾ biserica din Dozești făcută de Barbu zugravul, avea de preot, în 1789, pe fiul acestuia Nicolae;⁶⁴⁾ în Martie 1793 se pomenește la mănăstirea Hurez popa Ion zugravul din Costești (sat lângă mănăstirea Bistrița);⁶⁵⁾ la aceasta din urmă mănăstire se mai găsește o icoană din 1794, a aceluiaș zugrav Ioan, apoi o alta și o mușama cu chipul Banului Barbu Craiovescu, din 1833, de zugravul Gheorghe;⁶⁶⁾ biserica din satul Proieni, comuna Călinești, e zugrăvită în 1802, de Ion ot Ocna, Nicolae diacon și Radu ucenic;⁶⁷⁾ biserica din Copăceeni, în 1804, de zugravii Manole și Dinu din Craiova cu ucenicii Dumitrașcu și Dumitru;⁶⁸⁾ biserica din Urșani, în 1805—6,

⁶¹⁾ *Bul. Com. Mon. Istorice*, 1934 p. 43.

⁶²⁾ *Ibid.*, 1933 fasc. 76 p. 87; schitul Bunea (jud. Dâmbovița) de zugravul Enache în 1894 *Ibid.*, p. 89.

⁶³⁾ *Ibid.*, 1933 p. 50; mănăstirea-schitul Păpușa (din nota 5 de mai sus) e în jud. Vâlcea (*Ibid.*, p. 58) și e zugrăvită de alt zugr. Ștefan, nu de cel din 1617, din Moldova.

⁶⁴⁾ Popescu-Cilieni, *o. c.*, p. 101—102.

⁶⁵⁾ Ionascu, *Contribuții la istoria mănăstirii Hurez*, Craiova, 1931 p. 105; chipul arhimandritului grec Hrisant, egumenul mănăstirii Hurez, a fost făcut, în 1844, de zugravul Manase Istratescu la băile Arpatac din Transilvania, cf. *Arhivele Olteniei*, 1932 p. 370.

⁶⁶⁾ Revista *Lumina*; 1943 no. 6 p. 16. În Oct. 1839 se vorbește de fiii răposatului zugrav Dicu, care vând pământ în Ocnele Mari. cf. *Arhivele Olteniei*, 1932, p. 82.

⁶⁷⁾ *Bul. Com. Mon. Istorice*, 1934 p. 42; schitul Slătioara (Vâlcea) e zugrăvit (?) în 1806 de monahul Ștefan Bențanul și popa Dragomir *Ibid.*, 1935 p. 137.

⁶⁸⁾ Bălășel, revista *Arhivele Olteniei*, no. 43—44 p. 347, cf. Popescu-Cilieni, *o. c.* p. 94.

de meșterii Dinu ot sud Gorj și Ion;⁶⁹⁾ la aceasta biserica au mai lucrat și zugravii Preda, Milcu, ucenic Gheorghe ot sud Gorj;⁷⁰⁾ schitul Jghiabul a fost zugrăvit, în 1828, de Ilie din Teiuș;⁷¹⁾ biserica din Robești de zugravii amintiți de mine în *Istoria artei religioase* p. 84, unde trebuie cetit Mincu și ercu Alexe;⁷²⁾ bis. din Budești, în 1825, de Matei, Raicu și Bratu Dumitru,⁷³⁾ în biserica din Zmeurata se amintește, la 1827, Oct. „Lazar zugravu”;⁷⁴⁾ la bis. din Crăpăturile se vorbește, în 1839, de popa Radu fiul popii Ion zugravul;⁷⁵⁾ bis. din Făurești avea, în 1839, preot pe Nicolae fiul popii Gheorghe zugravul;⁷⁶⁾ în biserica din Zăvoieni avem scene făcute de zugravul diacon Anghel Dozescu, în 1844, cu ucenicii săi 2 frați din comuna Dozești — din cătunul numit după ei Zugravi — condiscipoli ai lui Gherontie din Bogdanești;⁷⁷⁾ bis. din Voineasa, e zugrăvită, în

⁶⁹⁾ *Bul. Com. Mon. Istorice*, 1933, p. 176; și ucenicii lui Dumitru și Dumitrașcu, cf. *Boabe de grâu*, 1933 p. 25—30.

⁷⁰⁾ *Bul. Com. Mon. Ist.*, 1937 p. 99.

⁷¹⁾ *Ibid.*, 1938 p. 95; un paraclis dela Cozia e zugrăvit, în 1833, de părintele Voicu zugravul, *Ibid.*, 1933 p. 74.

⁷²⁾ *Ibid.*, 1934 p. 45—6; La una din bisericile din Bogdaneștii Arnotei slujea, în 1834, Dumitru popa Ion zugravu, cf. revista *Arhivele Olteniei*, Craiova, nr. 92—94 p. 354—57.

⁷³⁾ Popescu-Cilieni, *o. c.*, p. 127 n. 3. pe larg și picturi reproduse de Maria Oolescu în *Arhivele Olteniei*, 1939 p. 91—96.

⁷⁴⁾ *Ibid.*, p. 29.

⁷⁵⁾ *Ibid.*, p. 114 n. 3.

⁷⁶⁾ *Ibid.*, p. 129 n. 2. Un zugrav Gheorghe la 1835, 1842 împodobește o carte. cf. *Arta și tehnica grafică*, I, București, 1937 no. 1 (Sept.)

⁷⁷⁾ *Bul. Com. Mon. Istorice*, 1934 p. 75 — iscitură caligraf și zugrav schimonahul Gherontie e îngropat la mănăstirea Dintr'un Lemn, cf. Popescu-Cilieni *o. c.*, p. 82.

Aceasta este o pildă ce merită să fie urmată de orice slujitor al cultelor religioase — cetățeau loial al Republicii Populare Române.

Regimul de democrație populară respectă cu stricteță libertățile de conștiință și libertățile de exercitare a cultelor religioase.

Totodată el privește ca intolerabilă folosirea de către dușmanii democrației populare a sentimentelor reli-

gioase ale credincioșilor cu scopul de a împiedica cimentarea unității politico-morale a poporului muncitor și a slăbi eforturile unite al oamenilor muncii în vederea construirii socialismului.

Aceasta este esența atitudinii pe care o are regimul de democrație populară și Partidul Muncitoresc Român față de problema libertății conștiinței.

Ortodoxia: Biserica poporului

Bisericile confesionale istorice se deosebesc între ele prin caracteristicile și specificul lor propriu. După principiile de organizare și dezvoltarea lor istorică și-au conturat în cursul vremii fizionomia lor specială.

Pe acest plan s'a afirmat: catolicismul este o biserică juridică monarhistă, protestantismul o biserică individualistă, iar ortodoxia — biserică tradiției milenare a creștinismului.

Aci vom privi ortodoxia sub un alt aspect.

Nota caracteristică și comună a Bisericii ortodoxe este legătura intimă cu neamul din care face parte. Ea păstrează unitatea dogmatică cu biserică mamă sau surori, dar își grefează spiritualitatea sa pe ființa etnică a neamului cărui îi slujește. Ori unde și pretutindeni ortodoxia se organizează și activează în cadrul național al poporului respectiv. Sub acest aspect, ea se identifică cu neamul, cu aspirațiile și idealurile lui, participă integral în viața lui istorică. Ea este aproape de popor, nu se suprapune lui, ci se razimă în corporațiile sale pe puterea poporului.

Ortodoxia nu cre puterea, organizarea și strălucirea bisericilor apusene. Are însă valoarea, meritul și forța ei care nu i se va putea lua sau tăgădăi: De a fi Biserica populară și națională, Biserica poporului ortodox, a sufletului lui, nu a unui șef suprem dinafară, nici o confesiune nouă de import, ci crescută odată cu poporul, trăind cu el și din viața lui, suferind și bucurându-se cu el, Biserica „legii” și a inimii lui, în afară de care și împotriva

căreia el nu poate concepe și realiza creștinismul” (Teodor M. Popescu).

Apreciind pe plan național, ortodoxia este și rămâne biserică poporului românesc. Dela apariția sa în lumina istoriei, neamul s'a născut și a crescut în credința ortodoxă. Ea l-a însoțit în cursul veacurilor, l-a susținut în năzuințele sale, i-a alinat durerile și mângăiat suferințele.

De aceea și poporul și-a îndreptat prisosul său spre această mamă creștină. Dovadă elocventă în această privință sunt mulțimea lăcașurilor de închinare dela sate și orașe, mai toate zidite din obolul și jertfelnicia poporului.

E drept că în jurul nostru confesiunile conlocuitoare se pot mândri cu biserici mărețe, monumentale, dar aceste s'au construit din ajutoare de stat și contribuția instituțiilor publice. Ale noastre sunt mai mici și pitulate pe văile dealurilor, dar toate au răsărit din hărnicia, dragostea și munca obștească a tuturor. Fiii poporului sunt arhitecții anonimi ai bisericilor românești.

Legătura sufletească între biserică și popor o justifică și legea de cârmuire a Bisericii ortodoxe care este curat democrată: În treburile gospodărești buna chivernisire a bunurilor materiale este a poporului, prin aleșii săi.

Astăzi și totdeauna ortodoxia merge pe drumul ei ajutând la progresul poporului, la buna lui stare, la valorificarea însușirilor lui. Ortodoxia este și vrea să rămână ceea ce a fost totdeauna: biserică poporului românesc.

Părintele CÂMPEANU

Fondul de Ajutorare Preoțesc

In sinodul protopopesc ținut la Cluj la data de 21 Ianuarie a. c. printre alte probleme discutate a fost și aceea a Fondului de Ajutorare Preoțesc. Fondul acesta a luat ființă în 1931, pentruca din el familia preotului trecut la cele veșnice să aibă un ban cu care să facă față cheltuelilor de înmormântare.

Un fond cu aceeași destinație au avut și frații preoți reveniți din fosta Episcopie Unită de Cluj. Regulamentul lor de funcționare însă se deosebea de Regulamentul nostru, de aceea în Sinodul amintit s'a adus hotărîrea ca P. C. Protopopi tractuali să țină cât mai repede conferință cu preoțimea din tract spre a stabili în cadrul cărui Regulament doresc să funcționeze fondul în viitor. Chestiunea comportând urgență, li s'a cerut să răspundă eu cea mai mare grabă.

Prea puțin protopopi însă au răspuns până acum. In această situație Episcopia n'a putut să organizeze fondul și preoțimea revenită se află și astăzi fără un mijloc din care să se poată ajuta urmașii preotului decedat.

Dacă moartea ar aștepta după noi, n'om zice nimic. Am face târg cu ea și fiecare dintre noi am urma-o atunci când ne-ar veni bine la socoteală. Cum ea își are legile ei, merge unde o taie capul fără să-i pese că ești tânăr sau bătrân. Așa s'a întâmplat în săptămânile trecute, când a curmat zilele preotului revenit Gheorghe Mesaroș din parohia Ghirolt jud. Someș. Tânăr, de 25 de ani, abia după doi ani de pastorație, în urma unei răceli cu complicație, s'a stins brusc, lăsând acum în urmă o soție nemângăiată și o copilă de câteva luni.

In fața acestui caz nenorocit și a altora care mai pot surveni, invităm Cucernica Preoțime să fie cu toată trezvia și să-și definitiveze vrerea pentru a ști sub ce formă să organizăm fondul de ajutorare pentru eventualele cazuri de înmormântare. Cu atât mai vârtos cu cât nici unuia dintre noi nu ni-e scris în frunte că vom ajunge vârsta psalmistului.

M. F.

NEDUMERIRE

Lelea Oană se obișnuise, încă de pe vremea când era copilă, să bătătorească cu răvnă calea bisericii. Li era dragă ca lumina ochilor. Și te miri ce întâmplare o putea sili să lipsească în zilele de praznic dela ascultarea sfintei liturghii. Ba chiar și atunci când lipsea preotul și nu se slujea liturghia, ea își ocupa în biserică locul obișnuit și își rostea cu smerenie ocinașele. In vremea când era tânără, femeile răutăcioase o porecliseră „mironosița”, iar de când îmbătrânise, gurile sa-

tului îi schimbă porecla, spunându-i „cheia bisericii”. Asta, pentru faptul că, fie iarnă, fie vară, lelea Oană era cea dintâi la intrare și cea din urmă la plecarea dela biserică. Implinise șoptezeci și câțiva de ani, dar calea bisericii o bătătorea mereu, cu răvna din trecut, doar cu deosebirea că, în drumul spre biserică o întovărășea acum toiașul bătrânețelor și o nepoțică buclăie.

De-o vreme încoace însă, tare era necăjită.

(Continuare în pag. 6)

1866, de Costache și Dumitru.⁷⁸⁾

Biserica din Cociubei, în 1802, de zugravii: Dinu, Manole, Constantin și Gheorghe asemenea și pe cea din Slătioara (bis. Văcărești) în 1807 (cf. *Bul. Com. Mon. Ist.*, 1937, p. 99 n. 2 și Maria Goleșcu în *Boabe de grâu*, IV, București, 1933, p. 25—30, unde se reproduc și picturi din ambele biserici făcute de aceiași artiști). Acești meșteri lucraază și la bis. din Turcești zugr. Gheorghe, iar la cea din Târgu-Hurcz zugr. Manole și Constantin (*Ibid.*, p. 25—30 și *Arhivele Olteniei*, VI, p. 29—30). La schitul mănăstirii Bistrița în pomelnicul din 1821 al monah. Partenie zugrav se notează: „a prefăcut cu zugrăveală icoanele cele mari la sf. schit și ușa din afară”. (cf. *Arhivele Olteniei*, 1936 p. 104; pomelnicul e cu acuarele artistice lucrate. p. 106). Aulpoartrețul zugr. Ilinariș din 1830 e la schitul Cornet (Vâlcea), pe care a împodobit-o și el. (cf. *Revista istorică română*, IX, București, 1939 p. 305).

Tot în acest județ avem comuna Costești cu mai multe biserici, cari și-au păstrat numele celor ce le-au împodobit: 1. bis. Păpăușă, în 1712, de zugr. Iosif și ieromonahul Teodosie, aci se mai păstrează icoana sf. Nicolae de zugr. Gheorghe din 1835. (cf. *Bul. Com. Mon. Ist.*, 1935 p. 10). — 2. bis. din Gârmești, cltoria Mitr. Stefan are icoane la altar din 1666 și praznicare din 1668, care sunt opera zugr. Bogdan, care e îngrepat în cimitirul acestui sf. lăcaș (*Ibid.*, 1937 p. 47). — 3. bis. Ciorobești din veacul al XVIII (c. 1750), are la pomelnic zugravii: Danciul și ucenicul Ion Teodor; iar pe icoana Sf. Grigorie e notat: zugr.

popa Ioan 1775 (*Ibid.*, 1935 p. 102, 104). — 4. bis. Țigaria zugr. Nicolze (1752) și Ioan Pop Tudor (1788) și pe o icoană: popa Onu zugrav. (*Ibid.*, 1935, p. 11—12). — 5. bis. Grușet de zugr. C. Petrescu, G. Bălăceanu în 1843 și un Constantin amintit, iar pe o icoană din 1839 meșterul zugrav bine cunoscut în aceste sate de munte Gheorghe (*Ibid.*, 1935 p. 101—102). In pomelnicul bis. Grușet se amintesc și alți zugravii: Ilie D. Merla (1804?), apoi Popa Ion, care dă 5 taleri pentru târnosirea acestei biserici și Partenie, care, la 1833, zugrăvește „adverile” bis. Grușet; iar la bis. Ciorobești mai avem pomelniși și zugravii: Mihail și Dumitru. (cf. Sacerdoțeanu în *Arhivele Olteniei*, 1934 p. 93, 99, 103—4, 243).

Biserica celor Trei Ierahi din Olărești e zugrăvită în 1820 de meșterii Ilie și Ioan (*Bul. Com. Mon. Ist.*, fasc. 92 p. 61).

In jud. Gorj cunoaștem încă câțiva zugravii. Biserica trărăstirii Polovragi a fost înfrumusețată de mai mulți zugravii la începutul secolului al XVIII-lea: Andrei, Simion, Istrale și Hranit în 1703 și 1705, peste câțiva ani întregeste pictura: Constantin în 1712,⁷⁹⁾ mai rainele lucrașe aici 4 icoane dela templă, în 1699, Ioan egumenul dela Hurcz,⁸⁰⁾ dela care se mai conservă tot la această mănăstire o icoană din 1709;⁸¹⁾ și altele 2—3 dela zugravul Gheorghe executate în 1846—7 și 1861.⁸²⁾ Biserica din satul Vădeni o împodobesc, în 1724, zugravii: Grigorie, Gheorghe, Grigorie Vasile și Ion ucenic;⁸³⁾ schitul Dcbrușă, în 1771-

⁷⁹⁾ *Bul. Com. Mon. Istorice*, 1940, p. 7.

⁸⁰⁾ *Ibid.*, 1933 p. 64.

⁸¹⁾ *Ibid.*, 1940 p. 7—8.

⁸²⁾ *Ibid.*, p. 7—8, 28—30.

⁸³⁾ *Ibid.*, 1934 p. 120.

74, de meșterii: Dragomir, Nicolae, Rafail Dumitrescu;⁸⁴⁾ biserică Țigania din satul Bistrița a fost zugrăvită, în 1787, de Ioan Pop și Tudor;⁸⁵⁾ mai amintim biserică din Cornești-Talpăsești de pictorul Costin Grigorescu.⁸⁶⁾

Avem în județul Mehedinți câteva biserici ai căror zugravii se numesc: schitul Topolnița, la 1672, de Dima vlah și Arghiezi grec;⁸⁷⁾ bis. din Târnița, în 1713, de zugravii: Neagoe și Partenie ieromonah dela Tismana;⁸⁸⁾ mănăstirea Strehăia a fost zugrăvită, în vremea egumenului Axintie, în 1826, de meșterul Barbu;⁸⁹⁾ iar biserică din Gura-Motului, în 1852, de Nița Stoinescu și turla ei mai înainte, la 1841, de Efrem arh. Motreanul.⁹⁰⁾

Din jud. Dolj cităm numai zugravii bisericii Adormirii Precestei din Călărași: popa Ion duhovnicul și Marin boier de neam „Roșovean” (?) în 1820—1833;⁹¹⁾ și pe cel al bis. din Sadova: Gheorghe v. portar și stegar din Olea.⁹²⁾

⁸⁴⁾ *Viața bisericească din Oltenia*, Craiova, 1942, p. 854.

⁸⁵⁾ *Revista Lumina*, 1943 no. 5 (Mai) p. 18—19. (e vorba de cea din Costești, vezi mai sus).

⁸⁶⁾ *Viața bisericească In Oltenia*, p. 358.

⁸⁷⁾ *Ibid.*, p. 886. Despre zugravii macedoneni în sec. 18-lea, vezi Beza în revista *Boabe de grâu*, V, (1934) p. 327, 334—5.

⁸⁸⁾ *Bul. Com. Mon. Istorice*, 1934 p. 118.

⁸⁹⁾ Pocitan. în *Biserica ortodoxă română*, XLVIII, București, 1930, p. 649, 656.

⁹⁰⁾ *Bul. Com. Mon. Istorice*, 1934, p. 106.

⁹¹⁾ *Viața bisericească In Oltenia*, p. 200.

⁹²⁾ *Bul. Com. Mon. Istorice*, 1934 p. 101. La mănăstirea Bucovăț (Dolj) e un pomelnic al lui „chir Panna:ot zugrav exarh 1814”. cf. *Arhivele Olteniei*, 1936 (XV) no. 83—85 p. 33.

(Va urma.)

⁷⁸⁾ *Ibid.*, 1934 p. 44—44; la pomelnicul bisericii din Pietreni avem: Nicolae popa Tudor zugrav, cf. Popescu o. c., p. 37.

RENAȘTEREA SATELOR

IN ȘCOALA PROROCILOR

Mai sus, tot mai sus!

Dăunăzi am fost într'un atelier de lăcătușerie să cercețez pe-un tânăr ucenic din satul meu. Tânărul se găsea tocmai la treabă: lustruia o bară de fier.

— Strașnic ai mai lustruit-o, Ghiță, te poți vedea 'n ea ca'n oglindă.

După ce mă privi surprins, că nu se aștepta la o vizită ca aceasta, Ghiță-mi răspunse ștergându-și sudorile: — Așa și trebuie.

— Vrea să mă întreacă în meserie, adăogă meșterul, care apropiindu-se de noi intră și el în vorbă. Ghiță-i un băiat bun și foarte silitor. Dacă o stăruie în această silință o să iasă un meșter de frunte. Mă va întrece și pe mine, că acum avem unelte mai bune decât cele cu care am învățat eu. Sunt sigur că va ajunge departe, fiindcă lucrează ascultând de lozinca: Să producem cât mai mult și cât mai bun!

Ce frumos e când un tânăr e muncit de gândul de-a-și învăța meseria cât mai desăvârșit, pentru a atinge măsura măestrului său sau pentru a o întrece chiar, dacă se poate! Ce îmbucurător e să vezi un tineret purtat de ambiția de a se înălța mai sus, tot mai sus! Setea după desăvârșire — în cele sufletești și cele trupești deopotrivă — este cea mai frumoasă însușire a unui om peste tot, dar mai ales a unui tânăr. Asta-i pricina pentru care mi-e așa de drag și tânărul din E-

vanghelie, care a întrebat pe Mântuitorul: Învățătorule, ce trebuie să fac, ca să moștenesc viața de veci? (Matei 19, 16).

Dar și în Vechiul Testament avem destule pilde de oameni cumiți, frământați de dorința de a fi cât mai buni și cât mai folositori semenilor lor. Mi-aduc aminte de Elisei, uns într'un pro-roc de sf. Ilie Tesviteanul. Când, după ungere, Elisei s'a despărțit de măestrul său Pro-rocul Ilie Tesviteanul, a zis acesta către cel dintâi: Ce să-ți fac înainte de a fi luat dela tine? Iar Elisei a zis: Duhul care este în tine (adecă darul de a proroci) să fie îndoit în mine (4 Regi 2, 1-9).

Iată o dorință înțeleaptă și vrednică de toată lauda: Să întreci pe măestrul tău în în-deletnicirea pe care ți-ai ales-o pentru viață. Firește, nu e o dorință ușor de împlinit. Dar cu o voință neîmpuținată și cu căldura omului împătimit de meșteșugul său multe și mari lucruri pot fi duse la împlinire.

Bucuria lucrului săvârșit cu dragoste și cu osteneală este mai întâi a celui ce l-a împlinit. Dar ea este și a obștii mai largi. Căci nimeni nu lucrează numai pentru sine, ci și pentru semenii săi. De aceea se cade să fie iubiți și laudați toți câți sunt purtați în viață de gândul luminos de a ajunge mai sus, tot mai sus.

Ferice de țara cu astfel de fii.

D. P.

EVANGHELIA

NATANAIL

Ion 1, 44—51

Natanail este unul din apostolii Domnului înainte de a intra în rândul celor doisprezece, ca și oricare evreu conștient de sfințenia slovelor Scripturii, aștepta venirea Mântuitorului. Timpul venirii Lui, sosise. În mijlocul unei grădini, Natanail stătea la umbra unui smochin și se gândea la bucuria ce o ar cauza pășirea în public a Fiului lui Dumnezeu. Din această visare l-a trezit prietenul său, Filip, care, la cuvântul Domnului, s'a înrolat în slujba lui Iisus. Incunoștiințat că Omul așteptat a fost aflat în persoana lui „Iisus, fiul lui Iosif din Nazaret“, Natanail pleacă în întâmpinarea Domnului. Mântuitorul, cunoscând cele mai adânci simțăminte ale oamenilor, la vederea lui Natanail strigă: „Iată, cu adevărat, israelitean întru care nu este vicleșug“. Surprins plăcut de sub-

linierea Domnului și convins că Omul în fața căruia se află este unsul Domnului, Natanail lasă să i se strecoare din suflet următoarea exclamație, pe cât de sinceră pe atât de adevărată: „Rabi (învățătorule), tu ești Fiul lui Dumnezeu, tu ești împăratului Israel!“.

Natanail e una și aceeaș persoană cu apostolul Vartolomeu, despre care vorbește Sf. Evanghelie după Matei și Luca.

În Dumineca primă a Postului, Biserica ne pune înainte icoana Apostolului Natanail. Om cu o simțire adâncă și cu o convingere nețărmurită în împlinirea spuselor Scripturii, se dăruiește cu toată ființa sa cauzei sfinte a Mântuitorului Hristos.

Sub raport sufleteș omul atât valorează cât știe să se dăruiască cauzelor înalte de interes obștesc.

Natanail nu numai că s'a lăsat răpit de persoana Mântuitorului, ci s'a și unit cu toate năzuințele împărăției mesianice, luptând pentru triumful ei, cu prețul sângelui. Tradiția bisericească ni-l înfățișează propovăduind Evanghelia în părțile Indiei, unde a dus și un exemplar din Evaghelia lui Matei.

Din lumea preocupărilor noastre, vremea Postului aduce pentru fiecare creștin de inimă gândul unei apropieri sufletești mai mari față de

Domnul. Și după cum Natanail a ascultat de glasul lui Filip, la fel și noi datorim să ascultăm de glasul autorizat al Bisericii lui Hristos și a-i urma chemarea în aceste zile de pregătire sufletească pentru praznicul mare al învierii noastre la adevărata viață.

Cei ce urmează chemarea Bisericii nu fac numai Bisericii bine, ci, în primul rând, își fac lor înșiși și prin aceasta tuturor cauzelor drepte și sfinte ce le servesc și apără.

Iubitul meu frate Gheorghieș!

Pentru că grea și osânditoare ucidere a săvârșit fratele nostru Florea Mariei și pentru că mi faci întrebare, cum va fi plătită fapta lui în ceruri la Judecata de Apoi, după puțină înțelegerii mele, din cele ce cunosc din Sfințelor Scripturi, mă voi strădui să te lămuresc și să te luminez, asupra acestui păcat strigător la cer, care este uciderea.

Să știi iubitul meu frate, că orice ucidere, orice vărsare de sânge între oameni, pornește, fie din pismă, fie din răzbunare, fie din cearță, fie din mânie, fie din multe alte neînțelegeri, ce se ivesc deseori între oameni.

Și acum, hai! să îndrumăm condeiul nostru pe urmele de sânge, cu care nevrednicul, însă vrednicul de osândă fratele nostru Florea, din diavolesc îndemn și din adâncă orbire a sufletului și-a pătat mâinile, dobândindu-și aspră și crudă osândă, atât în această scurtă viață, cât și

darnice de laudă, fiindcă tu îi cunoști mai grăitor decât mine, care din frageda pruncie m'am depărtat prin cele școli ale lumii, dornic de nestinsă sete a cunoașterii cărților pline de soarele și de lumina veșnică a Dumnezeirii.

Intorcându-te acum cu gândul înapoi, la cele ce vorbirăm mai sus, privește cum urzeala duhului diavolesc este potrivnică luminii, privește cum îndemnul uciderii a pornit din umbră, privește în ce vreme este lovit adormitul frate al nostru întru Domnul, în vreme de noapte întunecoasă, în vremea de somn a întregii fapturi.

Dacă fapta lui nu era soră bună a întunecului, ci soră bună a luminii, atunci n'ar fi fost săvârșită în besna întunecoasă, a nopții, ci la lumina vădită a zilei. De aci poți tu vedea, ce neagră faptă, este uciderea!

De aci poți tu bănuiești, ce ortăcie îi ține întunecul uciderii.

Așa precum ucigașul mănjin-du-și mâinile și sufletul, cu sângele cald al fratelui său, se depărtează cu iuțeala fulgerului, de moștenirea Impărăției lui Dumnezeu.

Dar pentru că fapta uciderii este mult prea neîncăpătoare acestei epistole și pentru că sângele fratelui nostru răpus de mâna ucigașă striga din pământ, ca sângele dreptului Abel din aburii istorici ai cărții „Facerii“, și pentru că lacrimile soției și ale copiilor lui se preling calde încă pe obrajii brăzdați de suferință, mai așteaptă încă și alte epistole din partea noastră.

Al tău frate iubitor,

Preot IORDACHE TEODOR

Sfântul Ștefan

pentru „viața veacului, ce va să fie“.

Ce judecată și ce socotință, își va fi făcut mintea lui, în clipa, când fără de milă, a ridicat toporul și a lovit în vecinul său?

Nu știi tu că bunicii lui, părinții lui, din dreapta spusă a bătrânilor noștri din sat, erau asemenea unor icoane de închinat, nu alta.

Dar el?, purtările lui, dragostea lui nețărmurită față de cei năpăstuiți, față de cei săraci și de biserică, cinstea lui și mai presus de toate, credința lui în Dumnezeu, nu erau pildă cea mai vie a dragostei de care era înconjurat?

Iar despre soția și despre copiii lui ce să mai înșirăm cuvinte za-

VORBE ÎNTELEPTE

Să nu fii aspru totdeauna și mereu fără cruțare. N'ai greșit până acum niciodată? Și atunci, te-ai pedepsit oare cu aceeaș neînduplecare cu care pedepsești pe alții?

*

Dacă altul a izbutit mai repede și mai bine, nu-ți face inimă rea pândind succesul lui. Urmează drumul tău. Numai așa vei ajunge.

*

Nu te lăsa învins la cea dintâi descurajare. Luptă mai departe. Și acei care au clădit imperii s'au înălțat după înfrângeri.

DIN LUMEA LARGĂ

Tovărășia cea bună

Un poet persan Saadi, exprimă în felul următor, influența pe care o are asupra cuiva, o bună tovarășie:

„Mă plimbam, spune dânsul; la picioarele mele văd o floare aproape uscată, ce împrăștia un miros minunat. O ridic și îi miros cu plăcere parfumul său.

„Tu care împrăștii un miros așa de dulce, nu cumva ești trandafir?

„Nu, îmi răspunse ea, nu sunt ceeace crezi, dar am fost lângă un trandafir și de acolo îmi vine parfumul dulce pe care-l răspândesc.“

Binefacerea

Ce este binefacerea? Un act de binefacere, care te face fericit prin fericirea ce o dăruiești, este o pornire a inimii. Nu lucrul făcut sau dăruit are însemnătate, totul e gândul, căci binefacerea stă, nu în lucrul dat sau făcut, ci în gândirea celui care face sau dă ceva. Gândul sfințește, inobilează lucrurile cele mai mici și coboară pe cele mai mari și mai prețuite...

Dacă binefacerea s'ar măsura după lucruri și nu după inima celui ce o face, ea ar fi cu atât mai mare, cu cât s'ar primi mai mult; dar nu este deloc așa. Adeseori, omul care are meritul cel mai mare este acel care dă puțin, dar cu bunăvoință. Darul său e nelămurit, dar vine din inimă, el și-a uitat sărăcia văzând-o pe a mea! el are nu numai voința dar și pornirea de a fi de folos; îndatorându-mă, el s'a simțit singur îndatorat; dăruia ca și cum prin gestul său ar fi stins orice nevoie; înfășșit, a prins, a provocat prilej de a mă ajuta. Dar vă repet, ori câtă valoare ar prezenta prin preț și aparența lor, binefacerile smulse sau făcute cu silnicie, au totuși puțin farmec. Ceeace dai fără trimbiță mișcă mai mult decât ceeace arunci cu amândouă mâinile.

Zece sfaturi ale omului cuminte

1. Ceeace poți face azi nu lăsa pe mâine.
2. Nu încredința niciodată altuia ceeace poți face singur.
3. Nu dispune de acei bani ai tăi pe cari nu i-ai primit încă.
4. Nu cumpăra lucruri fără de folos, ori cât de eftine ar fi.
5. Mândria e mai rea decât foamea, setea sau frigul.
6. Să nu ne pară niciodată rău, că am mâncat mai puțin decât am îi putut mânca.
7. Nici o muncă nu e obositoare dacă o facem cu plăcere.
8. Să nu te întristezi de o nenorocire care poate să nu se întâmple.
9. Privește toate lucrurile din parrea lor cea bună.
10. Când te superi numără până la 10, înainte de a vorbi; iar când te mânie foc, numără până la o sută.

Când este o țară fericită și bogată?

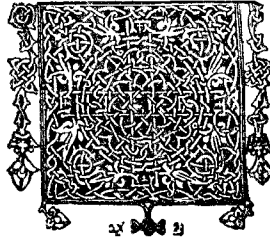
După niște proverbe chinezești, iată de unde putem cunoaște bogăția și fericirea unei țări:

1. Când săbiile, puștile și gloanțele ruginesc în cui și sunt pline de praf, iar plugurile strălucesc.

2. Când hambarele sunt pline de bucate și nutreț, iar crâșmele și închisorile goale.

3. Când neguțătorii de mîncări se preumblă în trăsură, iar medicii și farmaciștii pe jos.

4. Când scările școalelor și bisericilor sunt tocite, iar a tribunalelor acoperite de iarbă și bălării.

NU-I TÂRZIU

*Cât timp ești în viață, cât timp mai ești viu
Să nu spui creștine că este târziu
Să faci fapte bune, să te pocăiești,
Să nu spui acesta căci amar greșești.*

*Tu ști că tâlharul în ultimul ceas
Când până la moarte mai avea un pas
A rugat de Domnul și s'a mântuit
Și de zeci de veacuri este pomenit.*

*Și-au mai fost pe lume și alții păcătoși,
Și-au mai fost pe lume mulți necredincioși,
Care, ca și dânsul, spre cer au strigat
Și dela Stăpânul milă au aflat.*

*Deci și tu creștine nu mai zăbovi
Ci vino la Domnul și 'n veci vei trăi!
Lasă calea largă, lasă ce-i lumesc
Și vino acuma la Tatăl Ceresc.*

I. TUDUSCIUC

Treburile din luna Martie

În această lună se îngrămădesc multe dintr'o dată. E luna cea mai grea din an. De aceea nu lăsa pe mâine ce poți face azi.

Gospodăria cere muncă de furnică. Hărnicia gospodinelor acum e pusă la încercare. Vine primăvara cu aerisitul lucrurilor din casă. Se dreg gardurile, se plantează glediță pentru garduri vii. Se curăță fântânile; se dau foc gunoanelor.

În grădina de zarzavaturi în luna aceasta este toiul muncii. Se fac straturile; se seamănă bobul, mazărea; se pune arpagic și usturoiu. Cine vrea să aibă mai de vreme castraveți ori ardei, seamănă în răsadnițe de gunoi.

În livadă se răsădesc pomii; alții se altoesc. Cine are în grădină caiși ori zarzări, care înfloresc de timpuriu, îi păzește de brumă, având rogojini la îndemână spre a-i acoperi, ori gunoi spre a-i da foc înspre ziuă când se lasă bruma. Grijă cea mai mare e împotriva omizilor.

Vitele cer mare căutare, căci începe munca lor. Se hrănesc bine. Dacă se dau la păscut colții de iarbă verde, să nu se lase pe câmp după ce soarele apune și prinde a cădea rouă. Oilor a făta li se dă apă la vreme.

Pe ogoare este toiul muncii. Aratul de primăvară adânc făcut, nu

trebuie întârziat. Ovăzul se seamănă aproape în spuma omătului; dar și semănatul orzului ori al grâului de primăvară să nu întârzie dacă vremea e bună. Grâul de toamnă se tăvăluște, iar sămânța de porumb se cearcă dacă n'a degerat.

Sfaturi folositoare

Cum se curăță petele de pe uși și ferestre de lemn vopsit. Amestecați dine 50 gr. benzol, 50 gr. aceton, 5 gr. parafină. Imbibați o cârpă și frecați cu putere petele până ce dispar. După aceea, dacă vreți să spălați toată suprafața, puneți 100 gr. de sulfat de sodiu, 200 gr. de sare mare la un lighian de apă. Cu un burete, frecați în mod egal, ca să nu rămână urme mai deschise sau mai închise.

Folosiți pentru țesutul ciorapilor, în loc de vechea ciupercă de lemn, un bec electric, cel mai slab cu putință. Veți vedea în acest fel, toate găurile, orice fir scăpat, cel mai mic defect. Când se încălzește, stingeți-l. În timpul când țeseți, becul luminează lucrul și nu mai e nevoie să aprindeți altă lumină

Spălarea sticlelor. Punem în sticla murdară coji de ou și apă. Astupăm gura sticlei cu fundul palmei și o mișcăm iute în toate direcțiile, câteva minute. Golim apoi sticla, o limpezim în mai multe ape și vom avea o sticlă curată.

Nedumerire

(Continuare din pag. 3)

Intr'o zi, se svonise în sat, că oamenii trebuie să-și părăsească legea.

— *Vai de mine! — tresări lelea Oană. — S'ar putea una ca asta? Și, punând la o parte furca cu caierul de lână, o luă tiptil prin grădină spre casa unei vecine care, soacra primarului fiind, știa tot ce se petrece în sat.*

— *Eu știu doar' atât, — îi spuse vecina, — că primarul a primit ordin să meargă din casă în casă, cu o listă în care să-și scrie numele aceia cari vreau să treacă la legea ortodoxă.*

— *Ce-o fi aia, soro? Vine vremea că n'o mai fi slobod să ne facem cruce și să ne închinăm la icoane. Amu vezi tu, că oamenii au bolunzit, iscodind fel de fel de minunății și învățături, cum sunt alea cu... pentecostaliștii — ori cum ciuma le spune. — Apoi martorii lui... nu știu cum îi zice; și tremuricii. Ptiu! nu s'ar pomeni! Poate și „ortodoxa“ o fi vre-o lege de aia.*

— *Eu nu știu. Ar fi bine să te duci la popa, să-l întrebi. Dumnealui trebuie să știe mai multe decât noi.*

— *M'am gândit și eu la asta, — oftă lelea Oană. — Dar știi tu cum e „părintele“. Nu-i place să-i facem tină în prag. De când l-a făcut vlădica „potropop“, nu mai stă de vorbă cu noi. Amu umblă să-și cumpere niște cai și colindă târgurile.*

După o noapte plină de visuri urite, cu bălauri și vârcolaci, lelea Oană își luă inima în dinți și porni spre locuința preotului, rostindu-și în mers „ocinașele“.

Părintele era în toane rele, ca de obicei.

— *Ce-o fi cu noi, părinte? — oftă din baierile inimii lelea Oană.*

— *Rău! Mai rău nici că se poate! — se încruntă popa. Și începu să-i povestească niște lucruri, din cari lelea Oană n'a înțeles limpede decât foarte puțin, că adecă: popa nu va iscăli, odată cu capul, lista de trecere la legea ortodoxă și îi îndeamnă pe săteni, „în numele lui Hristos“, să se lapede de satana.*

Lelea Oană plecă dela părintele și mai nedumerită. În drum spre casă, se lepăda și ea de satana, închinându-se mereu și scuipându-și în sân: Ptiu, dracel... Doamne iartă-mă!

Sărmana lelea Oană! În sufletul ei curat, ca o rază de lună din nopțile senine de Mai, clocotea o mare furtună. Capul îi vuia ca o morișcă. Pomelnicul pe care îl înșirase domnul „potropop“, se învățea în creierul ei mărginit, ca un titirez..... Câtiva „potropopi“ și preoți slăbănogi, au.... n'oa Doamne, cum a spus popa? ... Ihim! au hotărât să rupă legăturile cu „Vaticatul“..... Măică sfântă, cine o fi ăla!? Popii ăia ticăloși, vai de sufletul lor! au dat cu piciorul în..., locul ăla... unde se curăță sufletele. Iartă-i Doamne și nu-i osândi! Apoi năstieuce, cu Tatăl, Fiul și Duhul sfânt. Dar ceeace o zăpăcise mai mult pe lelea Oană era treaba aia cu „plăcinta“ și cuminecătura.

— *Știi lelea Oană — îi zise popa — pentruca să înțelegi mai bine, îți dau o pildă: D-ta, când faci pită, din făină de grâu, iei din aluatul nedospit, cât vrei, și îl coci pe sobă, sau în lespede. Faci adecă plăcintă. Am mâncat și eu de multe ori plăcintă de asta și tare-i bună. Ei vezi, noi „uniații“ aveam dreptul să facem cuminecătură și din plăcintă de asta.*

— *Vai, părinte, dar așa ceva nu s'a pomenit la noi de când e lumea.*

— Nu s'a pomenit, dar s'ar fi putut întâmpla.

Popa îi mai istorisi și alte minunății. Că Papa dela Roma e om sfânt și că... dar aici mintea lelei Oana se opri. Nu-și mai amintea nimic din câte îi înșirase popa. De altminteri, sătenii nu prea înțelegeau nici predicile, trei, mult patru la an, pe care le spunea domnul „potropop” în biserică.

Grăuntele semănat prin vorbele preotului, în sufletul bun și curat al lelei Oana, au rodit numai lacrimi și amărăciune.

Satul era în fierbere. O mare parte dintre săteni iscălisera lista de trecere la legea ortodoxă, dar câțiva gospodari mai înstăriți, ascultând de popa, rezistau cu încăpăținare. Lelea Oană era necăjită mai ales din pricina că între primii gospodari cari semnaseră lista era și feciorul ei, în casa căruia își depăna zilele văduviei și ale bătrânețelor.

Intr'o seară, nemaiputându-se stăpâni, îi spuse:

— Mă mir de tine, bărbat în toată firea și bun creștin cum erai, să faci amu spre bătrânețe prostii.

— Ce prostii, mamă!?

— Incă te faci a nu ști? Da' nu-i prostie și păcat de moarte să-ți lași legea în care te-ai botezat?

— Nu mi-am lăsat legea. D-ta mamă te iei după gura muierilor.

— Eu mă iau după vorbele popii, nu după gura muierilor.

— Lasă-mă'n pace cu popa dumitale. O fi învățat multă carte, nu zic, dar greșește și dumnealui. Eu nu-s popă, dar știu că între legea unită și ortodoxă nu este nici o deosebire. Ne-am despărțit de Papa, dar nu de biserică. Mătușa Lucreție, sora dumitale, s'a măritat cu tetea Lazăr care e ortodox vechiu. Și-apoi, el nu-i creștin? și nu-și face cruce cum ne facem și noi?

Lelea Oană înghiți pe tăcute și își văzu de tors, cu gândul la sora ei, care trăia de un lung șir de ani în al treilea sat, peste deal. Sărmana Lucreție, n'a mai văzut-o de mult. E bătrână și ea. Și-i ortodoxă. Hm! Atunci ce vorbește popa? Și de ce îi căușește de cap pe oameni?

Neștiind ce să creadă, rămase și mai nedumerită.

După câteva zile părintele plecă din sat. Oamenii spuneau că s'a dus la moșia ce o avea pe valea Mureșului.

Câteva săptămâni satul rămase fără preot. Lelea Oană mergea în toate zilele de praznic la biserică și, așezându-se smerită la locul obișnuit, își rostea ocinașele. Dar tare era necăjită, că nu putea să asculte sf. liturghie, care nu se mai slugise în biserică din sat de câteva săptămâni.

Oamenii erau îngrijorați. Temându-se că vor rămâne încă multă vreme fără preot, trimiseră o delegație la Vlădicie și, după două săptămâni de așteptare, se pomeniră în sat cu un popă tânăr și voinic. În câteva zile noul preot se mută în sat, cu preoteasa și cu doi copii. În Dumineca următoare întreg satul o luă spre biserică. Sfântul locaș, deși mare, de data asta se dovedi neîncăpător. Firește era și lelea Oană de față. După slujbă, lumea plecă spre casă pe deplin mulțumită. Și în aceeași zi, în adunarea generală convocată de primărie, toți sătenii semnară lista de trecere la legea ortodoxă. Era o zi de adevărată sărbătoare.

— Ei, ce zici, mamă? — o întrebă feciorul pe lelea Oană.

— Îți place cum a mers slujba?

— Tare mi-a plăcut! — oftă lelea

Oană. Așa slujbă și așa „cazanie” n'am mai auzit de pe vremea când trăia părintele Gheorghe, fie iertat, că-i mort de mult.

— Apoi să știi, mamă, — zâmbi feciorul pe sub mustați — că asta a fost slujbă ortodoxă.

— Vezi-ți de treabă omule! De geaba cauți să mă protestezi. Cunoasc eu rânduiala slujbei. E-he! Am îmbătrânit în tinda bisericii și nu mă poți duce cu momeli. Slujba de azi a fost la fel cu celelalte.

— Poate d-ta n'ai auzit bine. Părintele ăsta nou spunea „Duh” în loc de „spirit” și „slavă” în loc de „mărire”.

— Asta nu-i deschiinire. Eu am învățat ocinașele dela bunică-mea, fie iertată, că-i putredă de...hă... nici nu mai știu minte. Tot așa spune și bunica, „slavă” și „duh”.

— Crezi, uu crezi, e așa cum spum. Asta a fost slujbă ortodoxă. Ai auzit să-l pomenească pe Papa?

— N'am auzit. Dar ce am eu cu Papa? — ridică lelea Oană din umere. — Să fie sănătos, că nu-i doresc nici un rău.

Spre seară lelea Oană așeză într'o trăisculă un pumn de nuci și câteva mere suvare și o luă domol spre locuința preotului, strângând sub-suori traista ascunsă sub cojocul

larg și gândindu-se la cei doi copii. Drăguții de ei!

Părintele stătea de vorbă cu niște săteni, iar preoteasa povestea cu vecinele. Lelea Oană împărți bunătățile de mere și nuci celor doi copii, apoi ca toate muierile, se amestecă și ea în vorbe și povești. Când socoti că ar fi vremea să plece spre casă, își luă îndrăsneala să întrebe:

— D-ta părinte, ești ortodox?

— Da, bunică, — surâse preotul — sunt ortodox.

— Și... vei face slujba și de-acum înainte tot așa cum ai făcut-o astăzi?

— Tot așa, bunică. Dar de ce întrebă? Poate nu-ți place slujba noastră?

— Vai de mine! — tresări lelea Oană. Am întrebat tocmai fiindcă tare mi-a plăcut slujba de astăzi și ași vrea ca și de-acum înainte să ne slugești tot așa.

— Fii liniștită, bunică, așa va merge și de-acum înainte.

— Să te audă Dumnezeu drăguțul. Lelea Oană se simțea fericită. Gândurile negre cari o chinaseră săptămâni de-arândul, se topiră ca bruma în lumina caldă a soarelui.

Și adormi în noaptea aceea cu zâmbetul pe buze.

Prot. SABIN G. TRUȚIA

CRONICA EVENIMENTELOR

Discul presei ortodoxe

Predica din fruntea acestui număr al „Renașterii” va fi citită din fața sfântului Altar în Dumineca Ortodoxiei, în fiecare biserică din cuprinsul Eparhiei noastre. În aceeași Duminecă se va purta DISCUL PENTRU PRESA ORTODOXĂ.

În parohiile administrate (fără paroh titular) predica va fi citită și discul pentru presa ortodoxă se va purta după posibilități într-una din Duminecile următoare.

Rezultatul discului se va trimite la sf. Episcopie cu raport prin Ofic. protopopești.

Consiliul Eparhial

BISERICESȚI

P. S. Sa Episcopul Veniamin al Caransebeșului sub Nr. 623/1949 aduce la cunoștința C. Preoțimi din Eparhie că potrivit Decretului Nr. 133 publicat în Monit. Of. Nr. 30 din 5 Febr. a. c. Episcopia Caransebeșului a fost contopită cu Arhiepiscopia Timișorii.

În urmare, invită oficiile parohiale și protopopești în subordine ca în viitor orice corespondență oficioasă să se facă pe adresa Arhiepiscopiei de Timișoara.

INTERNE

Ziua Armatei Roșii. În ziua de 23 Februarie Armata Roșie a sărbătorit 31 aniversare a sa. Cu acest prilej s'au făcut mari festivități în toate țările cu democrație populară arătându-se rolul avut de această armată indeosebi în războiul al doilea mondial, întru nimicirea fascismului și a hitlerismului.

În Cluj, pe lângă fastul cuvenit, s'au depus o serie de coroane pe monumentul eroilor Sovietici din fața Catedralei noastre.

Cluj. Doi laboranți din Cluj, care lucrează la Institutul farmaceutic, au descoperit o substanță foarte însemnată care poate înlocui balsamul de Canada, ce se aducea până acuma din străinătate.

Substanța de care este vorba se întrebuințează la examinarea preparatelor microscopice.

Descoperirea celor doi laboranți aduce mari economii Clinicilor din Cluj, deoarece cu suma care se cheltuia pentru câteva grame de balsam de Canada, acuma se fabrică mai multe kilograme din noul preparat.

Confederația Generală a Muncii R. P. R. a alcătuit un Regulament după care se va organiza Asigurările sociale din Stat.

Legea ca și Regulamentul aduc serioase îmbunătățiri Asigurărilor Sociale, asigurând muncitorilor tratament demn și uman.

EXTERNE

Declarația lui M. Thorez. Fruntașul comunist din Franța, M. Thorez vorbind în săptămâna trecută înaintea membrilor partidului său a declarat că dacă strădaniile „tuturor francezilor cari iubesc libertatea și pacea nu ar fi în stare să reîntoarcă Franța în lagărul democrației, iar poporul francez — împotriva voinței sale — ar fi tras într'un război împotriva Uniunii Sovietice și dacă în aceste condiții, Armata Sovietică ar fi nevoită să pătrundă pe teritoriul Franței, alungând pe agresor, oamenii muncii și poporul francez n'ar putea să aibă altă atitudine decât aceea a popoarelor Poloniei, României, Iugoslaviei etc.”

O declarație asemănătoare a făcut și Dl Togliatti în Italia.

Declarația clară a D-lui Thorez n'a fost pe placul reacțiunii apusene, de aceea caută să-l implice acum într'un proces.

Palestina. Statul Israel a făcut cerere să fie primit în rândul membrilor Organizației Națiunilor Unite.

China. Lupta pentru eliberarea Chinei continuă. Primul număr al „Ziarului Poporului” care apare la Peking, scrie că „Noua Chină va fi o Chină a democrației populare.”

Washington. Luptătorul american H. Wallace, a declarat că planul Marschall este o armă politică a războiului războiului rece pe care-l duc imperialiștii împotriva democrațiilor populare, iar pactul Atlanticului de Nord este un pas mai departe în aceasta privință.

Noile acțiuni politice însă nu-și vor ajunge scopul deoarece ele se bazează pe o apreciere falsă a Uniunii Sovietice.

Wallace a cerut conducătorilor să renunțe la planurile lor războinice și să înceapă tratative de apropiere între ei și Uniunea Sovietică.

Sofia. În ședința din 25 Febr. c. a Marelui Adunări Naționale bulgare s'a pus în discuție proiectul de lege prin care se reglementează raporturile dintre Biserica bulgară și Stat.

Proiectul are o bază democratică, asigurând libertatea religioasă pentru toți cetățenii.

Sofia. În ziua de 25 Februarie a început în Bulgaria procesul celor 15 pastori protestanți cari au unelut împotriva siguranței Statului.

Unii dintre acuzați și-au recunoscut în public greșala, cerând să fie iertați.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 666/1949.

Circulară

Sf. Episcopie a Hușilor cu adresa Nr. 18/1949 ne aduce la cunoștință că a exclus din monahism pe ierodiaconul Casian Tudor, fost canonic la Catedrala episcopală din Huși. Dacă susnumitul se va abate pe la una din Mănăstirile noastre să nu i se acorde găzduire.

Cluj, la 8 Februarie 1949.

Din încredințarea P. S. Sale
Prot. Sabin Truțea Const. Hașcău
vicar episcopesc secretar

REDAȚIONALE

Gazeta noastră se menține numai din abonamente.

În acest loc însemnăm cu cinste numele P. C. Ol. Bucin din parohia Dâmbul Rotund-Cluj, care, deși are o parohie săracă, și luptă cu mari greutăți pentru a-și termina biserică, are un număr de 50 abonați, cei mai mulți dintre ei fiind la curent cu plata abonamentului.

După informațiile ce le avem, P. C. Sa e pe cale de a face abonamente noi.

Notăm deasemenea, pe P. C. Iuliu Goșescu dela Cetea cu 45 abonamente, I. Sămărghișan Mociu și I. Todea Albac cu câte 30 abonamente, Gh. Popescu Zlatna, 21 abonamente, Prot. V. Loga Baia de Arieș, V. Pașca-Gilău, D. Erham-Lupșa, M. Pușcaș-Stremț, I. Suciuc-Bistrița-Bărgăului, P. Oniciu-Abrud-sat cu câte 15 abonamente, V. Avram-Măgina, A. Fodor-Mărișelu cu câte 14 abonamente, iar Prot. Trifon-Abrud cu 11 abonamente.

P. C. Gh. Popescu dela Zlatna, Trifon Abrud și C. Preot Fodor din Mărișel sunt la curent cu plata abonamentului.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj